

ARTS & BELLS OF CO

MADRID, 30, PRAL.

Año 12 ptes.

Octubre 1929

Núm. 150 ptes.

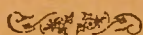
ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

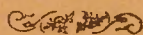

S'HA POSAT A LA VENDA EL PRIMER VOLUM D'AQUESTA
PUBLICACIÓ CORRESPONENT A 1927-1928, REL·LIGAT AMB
MAGNÍFIQUES TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADAES A
DUES TINTES I OR - PREU: 25 PESSETES

AIXIMATEIX, I A FI DE DONAR MAJORS FACILITATS ALS NOS·
TRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUEM DEL REL·LIGAT
DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN BON ESTAT
AL PREU DE 7'50 PESSETES COMPRESSES LES TAPES

TAPES SOLTES: 5 PESSETES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

«ESTÈTICA DE LA BELLESA I ESTÈTICA DEL CONEIXEMENT»

A Joaquim Xirau

Sembla que, etimològicament, el mot Estètica vol dir *art de sentir*; però si algun dia tingué aquesta acepció, fou ben efímerament, perquè sempre més ha volgut significar *estudi de les emocions referents a la Bellesa*; i tothom ho ha acceptat així o bé en la forma parafràsica següent, la qual ens sembla més justa: Estètica és l'estudi del fet artístic en tant que aquest és expressador de bellesa.

Aquesta definició serà segurament admesa per tothom o per la immensa majoria de la gent preocupada per l'art. Però si en la definició hi ha unanimitat, en els extrems d'aquest postulat la unanimitat fa lloc a la més bigarrada i eixorca disparitat. Què és l'art? quina és la seva funció? què és la Bellesa i on es troba? Heus ací unes preguntes que els esteticistes contesten discordes i fins contraposadament.

Per a alguns esteticistes, l'obra d'art expressa una bellesa que no resideix en cap objecte, una bellesa ideal, la bellesa dels éssers i de totes les coses en general tal com haurien d'ésser.

Hi ha esteticistes que sostenen que l'obra d'art expressa la bellesa de les coses que la tenen i que, consegüentment, no pot expressar la bellesa de les coses que no la tenen.

D'aquí es desprèn que per a aquests esteticistes hi ha coses belles i coses lletges.

Les idees preestablertes per Plató vénen a ésser fonament d'una altra estètica de caràcter essencialment idealista.

Hi ha esteticistes que sostenen que l'obra d'art expressa una bellesa que resideix en les coses quan aquestes són bones i que en fuig quan es tornen nocives. D'altres

creuen que l'obra d'art expressa una harmonia o bé un ordre, i aquest ordre una tendència a la unitat; aquesta estètica té contactes amb la precedentment referida, per tal com les idees d'ordre i la unitat són preestimades com a immillorables i predominantment bones. Per a altres, l'obra d'art ha d'expressar la veritat sola; per a altres, la veritat conjuntament amb la bondat. Totes aquestes estètiques i d'altres que oblidem, es subdivideixen o es ramifiquen en nombroses estètiques més condicionades, més particularistes o menys concretes, degenerant de vegades en una simple teoria de l'art, en un anàlisi de la gènesi i producció de l'obra d'art, o en una teoria del gust, o en una estimació sociològica de l'obra d'art, o en una relació de la moral i l'art, o en una història de l'art, o en una psicologia o fisiologia de l'art, o en una estimació simplement decorativista de l'art, o en una estimació hedonista i àdhuc eudemonista de l'obra d'art; ço és, en una exorbitació de la precitada estètica de la bondat, etc., etc.: maremàgnum de concepcions contradictòries entre si i moltes vegades (gairebé sempre) contradictòries en la tesi de cada una d'aquestes estètiques principals i en cada una de llurs derivacions i ramificacions.

Però també aquesta endiablada confusió esteticista pot ésser d'altra banda sintetitzada en dues úniques directives: l'objectivista o realista i la subjectivista o idealista. Segons la primera d'aquestes directives, la Bellesa, que és l'objete de l'art, seria extrínseca a l'esperit humà i seria sobretot perenne. Segons la segona directiva, la Bellesa seria una creació de l'esperit humà, i, per tant, aleatòria i fugissera. Encara, d'aquestes dues directives es desprèn un sol objectiu: la Bellesa. De tot temps, els esteticistes, els definidors de l'art de tota mena i tendència, totes les acadèmies i escoles, tothom ha coincidit a acceptar que l'objecte de l'activitat artística, la finalitat de l'obra d'art, és la captació de la Bellesa, una bellesa real o imaginada. I, tant és així, que no es concep altra estètica que l'estètica de la Bellesa. Això és tan palès que, només d'enunciar Estètica de la Bellesa, ja sembla que es produeixi una redundància.

* * *

L'estètica absolutament idealista, la que sosté que l'obra d'art expressa una bellesa imaginària, sobrehumana o ultraterrenal amb exclusió de tota altra perquè en el món no hi ha res o hi ha ben poca cosa que sigui bell, es troba contradita pel fet de l'art realis-

ta, les obres mestres del qual són universalment i constantment admirades. Per tal de reduir aquesta fonamental contradicció estètica absolutament idealista, ha de muntar un vast sistema de «distinguos» que és alhora que una enutjosa parauleria, un cosit de contradiccions.

L'estètica que reconeix la bellesa de totes les coses, però condicionada per un idealisme transcendent, sobrehumà, inabastable, fantàstic, etc., etc., risca d'extenuar-se en l'inaferrable, com un escarabat panxa en l'aire. La posició dels termes d'aquesta estètica pot ésser un terreny més o menys sòlid per a una mística de la Bellesa, però no per a una teoria del fet artístic, per a una filosofia de l'obra d'art. I això no pas perquè l'objecte de l'activitat artística no sigui transcendent, sinó perquè no és exclusivament així, ja que alhora és immanent; més ben dit: és immanent al món exterior, mentre el fet artístic s'està generant i esdevé transcendent del món exterior un cop la reeixida d'aquest fet artístic és acomplerta. Això és el què s'aclareix implícitament en el tercer apartat del present assaig.

L'estètica del sentit comú, o sia aquella que sosté que l'obra d'art ha d'expressar la bellesa de les coses, poques o moltes, que són belles, es limita ella mateixa i es priva d'anar més enllà d'aquest enunciat. Perquè esdevé que a les primeres aplicacions d'una tal estètica hom ha de constatar que no hi ha manera de determinar quines són les coses que tenen bellesa i quines són les coses que n'estan del tot desproveïdes o quines n'estan mitjanament dotades. Així mateix s'ha de constatar que no hi ha manera de determinar quines són les coses absolutament o parcialment lletges. Ni tampoc l'estètica del sentit comú no ens podrà dir en què es diferencien les coses lletges de les belles. Si s'aventura a assenyalar tan sols un objecte desproveït de bellesa, un objecte artísticament irredimible, se li pot presentar aquest objecte interpretat per un artista de talent, i no sols redimit, sinó enaltit a les més elevades temperatures de l'admiració.

L'estètica de la bondat és en rigor in formulable perquè, igual que pel què concierneix la bellesa, mai no estarem d'acord sobre què és la Bondat: tal cosa, tal acte, tal idea santa, per exemple, per als suïssos de l'any actual, era una abominació per als turcs de l'any vuit-cents i ho és encara avui per als indus, posem per cas, o per a una part dels propis suïssos d'avui dia. D'altra banda, el més tenaç d'aquests esteticistes es pot trobar tot d'una amb una abominació descrita o pintada o esculpida per un artista genial que li vingui a demostrar que la maldat també pot ésser bell objecte de l'obra d'art. Aquestes escoles prou han previst l'objecció i bé han tractat d'esquivar-la; però llurs raons tenen caràcter de subterfugi, i la llur primor i desneriment contrasta amb la robustesa i rotunditat del fet que és l'obra d'art admirablement representativa d'un objecte vulgarment tingut per abominable.

El mateix es pot impugnar a l'estètica de l'ordre i de l'harmonia, ja que, segons

veiem observar anteriorment, aquests dos conceptes són fins a cert punt correl·laris del concepte de bondat; però podem objectar, per afegidura, que una obra d'art reeixida es pot produir sense ordre ni harmonia, mentre que moltes obres d'art que són informades perfectament en les idees d'ordre i harmonia resulten repudiables com qualsevulla obra d'art fracassada. Recusar sistemàticament l'art inharmònic o desordenat equival a cloure els ulls sobre els incomptables realismes, romanticismes i barroquismes que han eclòs en el món des dels temps més reculats de l'antiguitat històrica fins als nostres dies; ço és: equival a renegar de la immensa majoria de les obres d'art eminents, perquè en la història de l'art els moments d'equilibri, d'ordre i d'harmonia artístics són raríssims i efímers. Val a dir també que no són més ni menys proporcionalment fecunds en obres genials que els altres períodes. I, encara, en els períodes de màxim equilibri, ordre, proporció, harmonia, etc., aquests elements no se'ns ofereixen mai en tot el rigor de la nostra ideació, sinó de manera relativa, i més acaparadors en l'obra d'art decoratiu que en l'obra d'art pur.

L'estètica que demana per a l'obra d'art que sigui informada en la veritat i en la bondat i que vol que aquesta condició sigui «sine qua non», ens apareix com una petició de principi, tota vegada que si és bona no pot pas deixar d'ésser; i, si és, ja és vertadera: l'obra d'art no pot ésser mala ni falsa, sense deixar d'ésser obra d'art en el sentit arquetípic que aquí té. N'hi ha prou que l'obra d'art sigui vera, n'hi ha prou que sigui, perquè sincrònicament resulti bona. Podrà ésser que no resulti pragmàticament bona, però sempre serà artísticament bona. Bastarà que l'artista persegueixi la veritat artística perquè l'obra d'art es trobi en camí d'esdevenir bona obra d'art. En canvi, n'hi haurà prou que l'artista es captinui només de perseguir la bondat moral de l'obra perquè aquesta estigui en camí de fracassar.

* * *

Dels diversos principals sistemes estètics retrets suara, un n'hi ha que resisteix totes les objeccions i que expressament havem omès per tal de retreure ara, perquè creiem que s'oposa a tots els altres i els conté per escriure: és l'estètica del coneixement, que cal no confondre amb l'estètica de la Veritat, amb la qual té concomitancies. En

postular la Veritat, l'estètica usurparà funcions de la filosofia, podrà succeir que es contaminin els vicis o insuficiències de lògica deductiva i s'exposarà a aterrar en una de les moltes veritats transitòries que de tant en tant i successivament aconseguen categoria passatgera de Veritat suprema. De fet, totes les estètiques insuficients o equivocades (àdhuc en moltes ments l'estètica idealista, que és mentidera per definició), totes les estètiques, per contraposades que siguin, estan segures de postular la Veritat i de trobar-la.

L'estètica del Coneixement, que actualment només és una estètica informulada, vagament insinuada, pressentida, inconscient, besllumenada de manera incoherent i intermitent per alguns pensadors, no cercarà pas la Veritat, ni la Bondat, ni la Bellesa, sinó que es posarà el món, amb les passions i sentiments que aquest conté, com un quall d'aquella trilogia, quall que no obstant es podria resumir, a precari, en Veritat. Aquesta estètica es posarà el món i la vida com objectes i sabrà esguardar-los de cap a peus; en conseqüència, sabrà admirar-los. En una tal contemplació del món no poden haver-hi valors negatives: l'Error, el Mal i la Lletjor s'avindran amb el paper de valors tan positives com Veritat, Bondat i Bellesa, perquè, en realitat, generalment són així. I, en equiparar-se les unes a les altres, aquestes valors es neutralitzen: no pas que en la nostra vida no es produeixi el dolor de l'error, de la mentida, de la maldat i de la repulsió, sinó que, pel fet d'existir aquestes valors negatives, s'afirmen com a éssers. Neguen des d'un punt de vista circumstancial, però afirmen des d'un punt de vista universal o, si es vol, etern. Un error o una mentida són una certesa i, per tant, una veritat en tant que vera error o vera mentida. Així mateix, el Mal i la Lletjor són valors eternament positives en tant que reals; són valors objectives, valors positives en si. No crec pas derivar cap a la metafísica si, fent abstracció de l'evolució de les idees i remuntant-nos més o menys fantasiosament a les causes primeres, aventurem que en principi no hi ha Bellesa contraposada a Lletjor, ni Bondat contrapuntada amb el Mal, ni Veritat antipòdica de l'Error, sinó un estat superior, sense nervis, tot esperit, on aquests alts i baixos s'interpenetren com les gotes d'aigua del mar i formen un element de vida més intensa, més variada i comprensible que, per anomenar-ho d'alguna manera, anomenaríem Veritat. Un esperit pur pot planar segurament pel damunt del món manifestat als homes i destriar-ne tot el què els nervis hi han engendrat de passional, sense, però, desconsiderar la valor d'allò passional. Pot discernir dels dualismes Bellesa-Lletjor, Bondat-Maldat, Veritat-Error, llur raó biològica, social, etc.; llur gènesi i evolució; pot, en un mot, comprendre el formidable drama de la vida i pot, per tant, fruir espectacularment aquest drama amb una sublim espectacularió de la qual difícilment ens farem càrrec. Aquesta manera de planar i d'espectacular que ha d'ésser comprensió absoluta, o intensa i extensa enormement si la comparéssim amb la màxima comprensió

o enteniment de les intel·ligències humanes superiors, ha de prendre un caràcter admiratiu que, en el nostre precari llenguatge parlat, potser el mot beatitud s'acosti a definir.

Però no cal pas fantasiar bo i atribuint als esperits purs, ens desconeguts, aquestes facultats sobrenaturals o meravelloses, tota vegada que en la vida terrenal són facultats molt aproximadament copsables. L'artista per excel·lència posseeix algunes d'aquestes facultats. Com més poderosos són la sensibilitat i l'art de l'artista, més extensament i profundament ell comprèn el món exterior; i com més profunditza el món exterior, més comprèn el món interior, el propi sentir i l'ànima del món exterior. La seva visió i comprensió del món és una admiració, un meravellament, per al cor i per a la ment, el qual bé es pot anomenar beatitud ja que en tots conceptes és superior a la beatitud pròpiament dita. Aquesta és limitada, en tant que innenarrable i pautada per un dogma, per una catequesi, per una iconografia, etc., les quals coloreixen suspiciosament les seves visions indecibles o bé obscurament, insuficientment descriptives. La visió de l'artista és, en canvi, tan clarament transmissible als altres humans, que d'un cop d'ull tots l'entenen i la comprenen; tots se'n meravellen i gaudeixen amb una igual beatitud que la de l'artista: i això en totes les latituds i en totes les èpoques, ço que és la màxima comprovació de veritat humanament exigible.

Per al vertader artista (l'artista de sensibilitat potent, l'artista complet, sa i destre), per a aquest artista, la Bellesa, doncs, no compta, no existeix; perquè per aprendre la idea de Bellesa és indispensable sobreentendre la de Lletjor, i la Lletjor no existeix per a aquest beat que tot ho admira perquè tot ho comprèn. La seva beatitud és una eufòria gairebé constant, realment sobrehumana si la comparem amb els fugissers moments d'eufòria que el fat regala al comú de la gent; i és per aquesta raó que repugna l'excitació passional o nerviosa; o bé la seva passió és tan equilibrada i fluida que no contrasta amb cap laxitud o depressió: aquesta passió és sentiment, intuïció, entenimentació i captació de tota cosa; immersió segura i captenidora en un oceà de substancialitat.

Es cert que no tots els artistes són dotats per a aquesta universal comprensió i admiració. Hi ha artistes només dotats per al conreu artístic de les valors sonores; d'altres només ho són per a les valors plàstiques; d'altres només per a les valors verbals. Això significa que els uns són més sensibles a les donades del món exterior, altres alhora a les donades objectives i a les subjectives. Tots, però, parteixen de manera més o menys conscient i explícita de les donades del món exterior, i, tant com el reconeixen i l'estimen, així és més concret l'art que produeixen. Encara, dintre les arts plàstiques, dintre les arts del so o del discurs, hi ha artistes més limitats; pintors exclusivament figuristes o paisatgistes; compositors de llevat religiós, profà, passional o serè; literats realistes o fantasistes, lírics o ascètics, sensibles només als sentiments eròtics o

bé als místics, als heroics o als bucòlics; etc. L'artista complet és, però, sensible a tots els caires del món exterior i del món interior, encara que en l'exercici de les arts s'hagi limitat a una sola, perquè la vida és massa curta per a exercitar-se en totes. I aquest do que fa l'artista apte per a la comprensió i admiració universals, fins pot trobar-se en gent que no exerceixen cap art; i de fet és així, encara que el prodigi no sigui gaire reconegut. Aquesta beatitud, que sembla un do innat, també, doncs, pot ésser que sigui una llei natural, tota vegada que certs esperits saben provocar-lo més o menys tardanament en el curs de l'existència llur, o poden ésser percutits per un altre esperit que, per discurs o per tot altre mitjà persuasiu, sigui apte per a despertar en la psicologia aliena aquest estat de lucidesa.

Prova d'això, i prova també que aquesta beatitud (que es trasllueix en l'expressió del món que és l'obra d'art) és de caràcter cognoscitiu, la tenim, encara que en petita escala, en la investigació científica, la qual fa que, a mesura que avança sobre l'objectiu més ingrat, aquest vagi esdevenint amable fins a apassionar-nos per ell: a mesura que coneixem es produeix l'admiració i l'estimació. En el fet artístic, el coneixement màxim ens és donat tot d'un cop, sense el voluntari i lent procés investigador; ens és donat per sobtada intuïció o per glòpades contínues d'intuïció. L'artista no pot garantir verbalment la certesa de l'objecte de la seva especulació perquè el procés de l'obra d'art no és deductiu com en l'especulació científica, i, per tant, no el pot demostrar per anàlisi o per inducció; però és que no li cal demostració perquè la reeixida de l'obra d'art és alhora la certesa de l'objecte especulat, i una certesa tan humanament absoluta, tan incontestada almenys, que aconsegueix el concens universal en la màxima accepció del mot, aconsegueix la total estimació, admiració i convenciment de la gent de tots els temps i de totes les nacions.

Això implica una actitud optimista «a priori» quan el temperament innatament lúcid s'avé comprensivament amb el món i la vida, i tradueix o no tradueix en obra d'art aquesta entenimentació. I també implica una actitud optimista, però «a posteriori», quan el temperament comprèn mitjançant l'obra d'art. En l'un i en l'altre temperament, l'estètica del coneixement és, doncs, una posició optimista, vastament optimista: tan optimista que des de fora o bé al primer cop d'ull risca d'aparèixer ridícula en un món tan curull de misèries com el nostre. Però tan aviat com l'esperit podrà endinsar-se en la consideració de l'estètica del coneixement ben explanada, veurà que tots els extrems d'aquesta estètica es lliguen tan estretament, concorden tan admirablement amb les més subtils i amb les més barroeres lleis psicològiques i àdhuc amb les lleis fisiològiques i físiques, que ella es podrà presentar com un sistema natural, incommovible i radiant vers altres regions tenebroses o mal i-luminades de l'esperit. De seguida es fa perceptible que la immensa majoria de les nostres dolors i misèries pervenen

de nosaltres mateixos. El món i la vida ens són donats ben bons com un gratíssim panorama de l'esperit. Només quan nosaltres ens acluquem d'ulls davant de teranyines treballosament interposades, només en aquestes avinenteses d'endèmic desconeixement, el món i la vida ens fan mal o nosa a l'ànima i al cos. Aquestes avinenteses són les fases de l'il·lusionisme; tant com una època, una societat o un individu han elaborat aquest il·lusionisme, així mateix és dens llur desconeixement. Tant com una cultura ha arribat a denunciar, a desemascarar aquest il·lusionisme, així recobren un individu, un poble, una societat, una època, llur comprensió del món, llur vidència, i, per tant, aquella beatitud que semblava sobrenatural. Les il·lusions són eixorques, gairebé sempre són, a la curta o a la llarga, nocives, i llur galvanisme és escarrassat i efimer. La nostra dolor moral, que és la més universalment estesa i l'engendradora de molta dolor fisiològica, no és altra cosa que la constatació de les il·lusions perdudes. En la seva actitud, quelcom grotesca, d'egoista desarmat, l'il·lús desconhortat renuncia completament a la vida perquè en perdre les il·lusions ho ha perdut tot, talment com si hagués esgotat tots els plaers de l'existència, i no s'adona que encara ha de néixer, que ha passat per la vida amb totes les potències obturades i que el què ha esgotat, el què ha experimentat, només és il·lusió, no res. El misantrop, el suïcida, són éssers que havien posat tot llur capital espiritual en el negoci quimèric de les il·lusions. En venir la fallida d'aquest detestable negoci es produeix llur total ruïna: són homes buidats. No vulgueu pas aconsortar-los, perquè no us voldran, no us podran escoltar: el món ha perdut sobtadament, per a ells, tota solta i el vostre llenguatge és un idioma mort que ells no entenen. «No us escarrasseu a aconsortar-nos — diran — que les nostres il·lusions són ben perdudes!...» Responeu-los: «També... si eren il·lusions!...»

* * *

El repudi de la idea de Bellesa, tal com l'entenen les escoles i acadèmies des de fa dues centúries, ha d'ésser molt difícil, màximament quan l'entenimentació d'aquella síntesi òptima del món exigeix una prèvia serenitat que de dia en dia es va allunyant de la gent. Ço que ha d'afegir repudi a l'estètica del Coneixement és no solament l'obligat repudi de la Bellesa, sinó principalment el repudi de la idea de la Lletjor. L'enteniment

Magatzem de Papers Pintats
per a decorar habitacions

FILL DE JOSEP GUASCH
Barcelona
Rauric, 8 - Telèfon 10686

Joan Solé Pamies

Constructor d'Obres

Barcelona
C. Valladolid, 11 - Tel. 32261

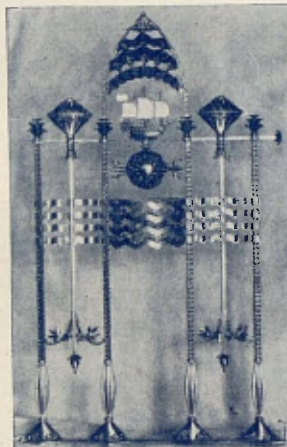
S. VERDAQUER
BARCELONA

DESPATX: RDA. UNIVERSITAT, 9 TALLERS: ENTENÇA, 33 AL 41
TELÈFON 10421

**BANYERES-LAVABOS
BIDETS**

WATERS-CLOSETS, etc.

Instal·lacions completes de cambres de bany

Tallers de Serralleria

**MANUEL
SARRIAS**

Treballs artístics i
d'obres

Tallers i Despatx:
Bolívar, 20-22
i Agramunt, 9
Sant Gervasi

Sucursal:
Passatge Forasté, 4
(Avinguda del Tibidabo)
BARCELONA

PUBLICACIONS DEL "FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"

Per la bellesa de la Llar humil

Recull d'orientacions

Obra pofusament il·lustrada amb
50 làmines en negre i en colors

Alçats i plantes d'edificis, conjunts de
decoració interior, moblament, etc.

PREU: 18 PESSETES

Josep Casasús

Constructor de cels rasos

Enteixirats, Embigats i
Entaulaments. Sistema
armadura estopa guix STAFF

Tallers i Despats:

Consell de Cent, 474 - Barcelona

Telèfon 53712

EXPOSICIÓ I VENDA:

RAMBLA DE CATALUNYA, 105

GERADORS I DESPATX:

ARIBAU, 103

FUNDICIÓ:

NÚRIA, 16 - S. M.

TELÉFON 71372

Domassos,

velluts, tapiceries,

panalles, cortinatges,

cretones, catifes i tapissos.

RODRÍGUEZ GERMANS

Rambla de Catalunya, 12 - BARCELONA

Casa a Madrid: Carrera de Sant Jeroni, 34

MATERIALS A BONS PREUS PER
A ARTISTES, ENGINYERS
I ARQUITECTES

CASA MIQUEL HORTAL

AVINYÓ, 7

TELÉFON 14993

UN GRAVAT PERFECTE I
A BON PREU SOLAMENT A

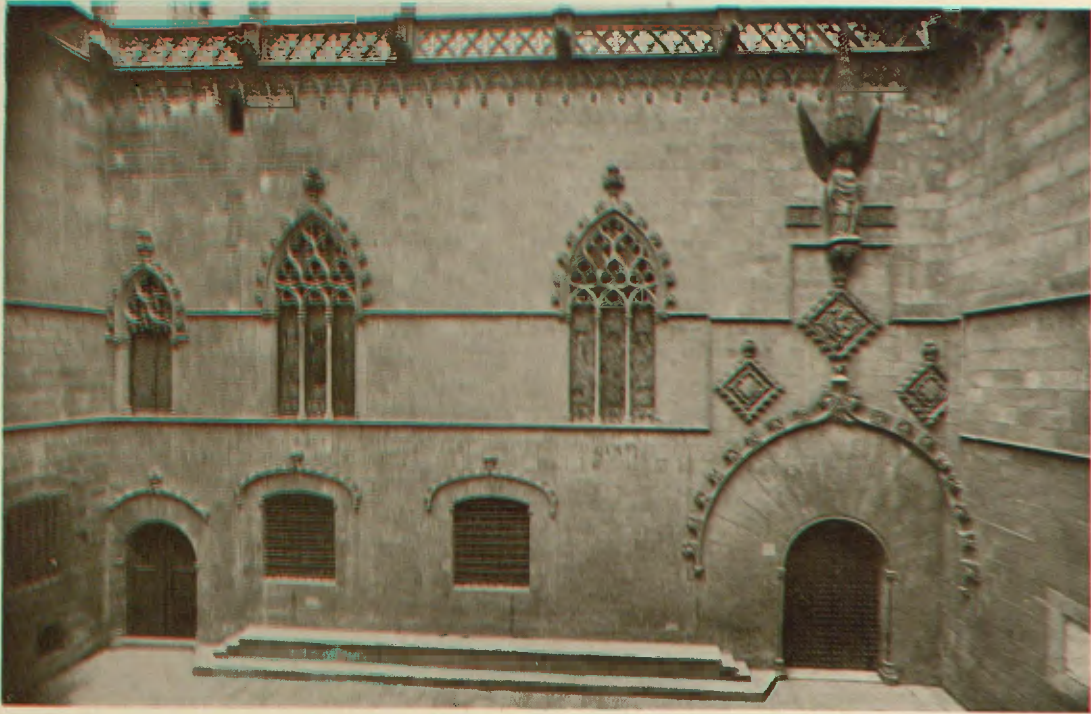
VDA. DE M. GOMILA
PROVENÇA, 226 - BARCELONA

LA PINACOTECA
DE GASPAR ESMATJES

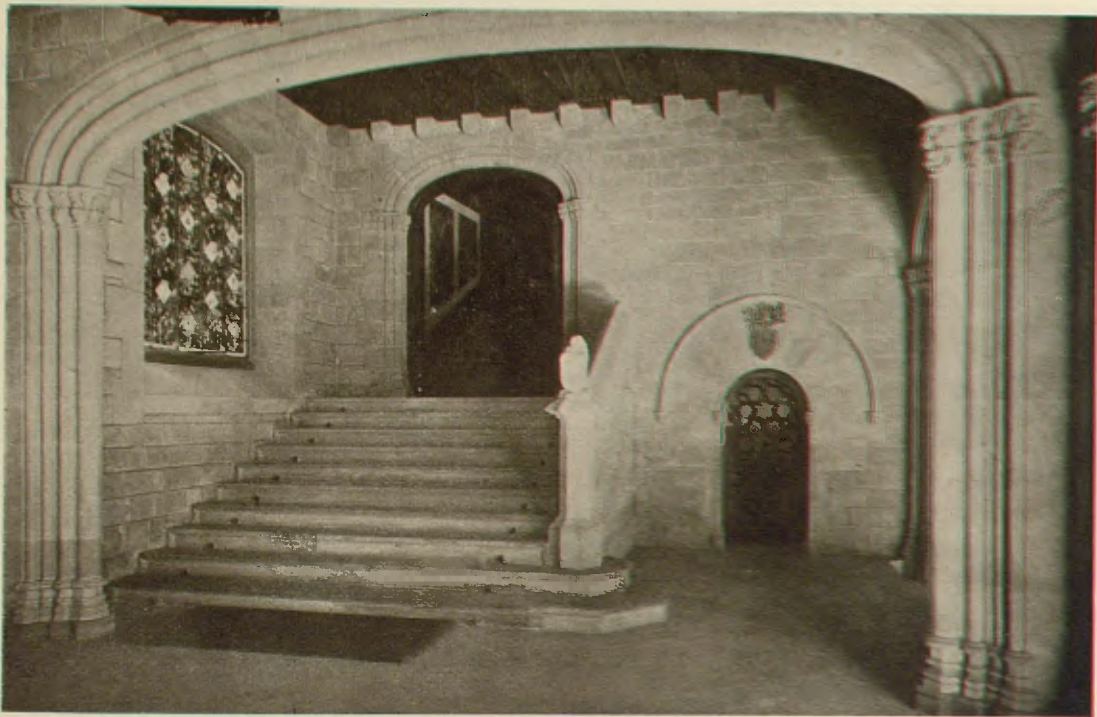
MARCS - GRAVATS - SALA D'EXPOSICIONS

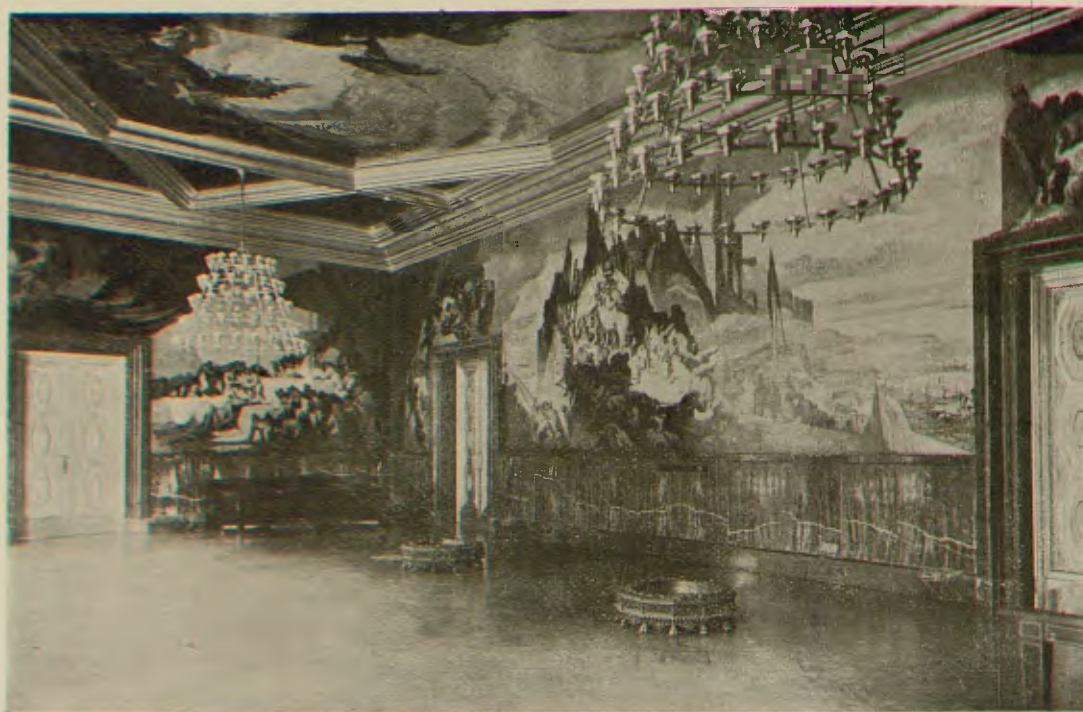
Passeig de Gràcia, 34 - Barcelona

Façana gòtica de la Casa de la Ciutat de Barcelona

Escala amb la porta de la Vella Escrivania del Consell

La Sala de les Cròniques

L'Allau. Detall de les pintures murals de la Sala anterior

EUSEBI BUSQUETS

**DIBUIXOS I
PROJECTES DE
TOTA MENA**

ARAGÓ, 334

BARCELONA

**BELLEUS
Basa & Magés**

**Casa especialitzada
en els articles de propaganda**

**Cartonatge de fotografia
Formats i cartolines**

ARTICLES BANCARIA

**Carnets : Menús : Targeteria
Recordatoris primera Comunió**

ESPECIALITAT

en esqueles i recordatoris

Calàbria, 66 a 76 - Telèfon 33368

BARCELONA

PARQUETS I DECORACIO - BASTUS QUERALTO I CIA

SANTA ELENA, 4 i 6

BARCELONA

TELÈFON 16843

PUBLICACIONS DEL

“FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES”

ANUARI

AQUESTA INTERESSANT PUBLICACIÓ, QUE COMENÇA A PUBLICAR-SE L'ANY 1919, OBTINGUÉ, DES DE BON PRINCIPI, LA MÉS BONA ACOLLIDA ENTRE ELS NOSTRES ARTISTES I AFICIONATS

ANY 1924-1925 - VOLUM DOBLE 40 PTES.

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Ceràmica

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Construcció i decoració

MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 73852

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966
SOLÉ PAMIES, JOAN; (Sans) Valladolid, 11. Tel. 32261
TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queralt; València, 199
HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993
TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Dibuixants

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.
SABATÉ JAUMÀ, PAU; Aribau, 67

Ebenistes

CAMPAÑÀ, JOAQUIM; Córsega, 561
FRANCOLÍ, JOAN; Vallhonrat, 30. Tel. 34749
LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultors decoradors

HERNÁNDEZ VILA, PERE; Pl. St. Felip Neri, 4

Escultura religiosa

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Estucadors

CASA PETIT-RAMON GAUSSET; Rocafort, 108. Tel. 30966

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

SALA CAMPAS, JOSEP; Córsega, 413, ent. 2.

Fotogravadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714
MANÀ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

Galeries d'art

SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5
Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 34673

Impremtes

CASTELLS, EDUARD; Diputació, 333. Tel. 52316
TOBELLA, RAMON; Carme, 18. Tel. 19634

Joiers

SUNYER, RAMON; Granvia, 660. Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Banys Nous, 5. Tel. 20542

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Mobles i decoració

CASAS, LLORENC; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 13286

Motllures, marcs i miralls

GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323
Tel. 12064

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tel. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6. Tel. 16843

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, JOSEP; Roger de Flor, 164, taller
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255. Tel. 70702
VILARÓ I VALLS; Corts, 604. Tel. 10283

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÁS, SALVADOR; Vergara, 3, 3., 1.
ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGÓ; Borrell, 210

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÉS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Retauls, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serralleria

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
LLOSA, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL
VALLÈS, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Vidres plans

GARCIA SIMÓN, V.; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

humà sembla més apte a assimilar la idea que tot en l'Univers és Bellesa que la d'absència absoluta de Lletjor, encara que aquesta actitud sigui fonamentalment contradictòria. D'altra banda hi ha els fets: les coses, els nins, les noies belles; les coses repugnants, els éssers monstruosos, per no parlar de les coses i dels éssers nocius causants de dolor. Certament, una determinada bellesa, una lletjor i un dolor que sovint, en la vida quotidiana, ens colpegen, són aquí per assegurar-ho; són aquí perquè els havem invitat a comparèixer per tal de definir-los i situar-los. El concepte de bellesa és un simple residu hedonista i té més relació amb la fisiologia que amb l'Estètica. Aquella altra falsa estètica que malda per un ordre i una harmonia que tendeixen a la unitat, té en darrer terme aquest objectiu de bellesa, el qual no és altre que el de la boniquesa, encara que el bonic d'avui esdevingui demà la lletjor. La boniquesa convé, sobretot, a l'art decoratiu, i la definició de tal bellesa s'adapta a l'art decoratiu com el guant als dits de la mà. L'art decoratiu és, en efecte, de manera exclusiva: harmonia, equilibri, proporció, ordre; i consegüentment: simetria, composicionisme premeditat, geometria, càlcul, eurítmia, ordenació, endreçament. Si ara anàvem a destriar els atributs de cada un d'aquests primers atributs, veuríem, per exemple, que la simetria implica repetició, arrencament, igualtat, etc.; que el composicionisme implica arrencament, transposició, contrastació provocada, additament, sostracció, substitució, etc.; que la geometria implica, en aquest cas, rigidesa, ficció, coacció, coerció, mutilació, etc., etc. A mesura que es perllonga l'anàlisi de l'art decoratiu es va posant de manifest més evidencialment el seu caràcter antirealista, fantasista, antivital i preconcebut. És que l'art decoratiu no és un art creador o revelador d'essències, sinó una simple art combinatòria dels accidents. L'art decoratiu, que el mateix es manifesta en el plàstic que en el verbal o musical, és, doncs, un aspecte inferior de l'art, la missió del qual no és pas la d'animar l'objecte, sinó la de vestir-lo, i encara més que la de vestir-lo, la d'engalindainar-lo. Aquesta funció és, en principi, a precari i sovint contraproductiu. És a precari perquè neix d'una limitada virtut d'estimació de la pròpia consciència, aquella limitació típica de tot idealisme, la qual fa que l'estimador estimi poc o no gens les coses en si; que, per tant, li calgui afegir a la realitat de les coses un escreix d'artificialitat, un viàtic de fantasia, arreplec convencional de prestígis imaginats: una cullera, per exemple, una cadira un pensament, una melodia, una aprensió, no són res per a l'idealista decorativista o són coses poc valuoses si no van cobertes d'alguns rínxols, de poques o moltes «fioriture» o d'alguns quilograms de retòrica, que en llenguatge convencional ens hi evoquin sublimacions sovint (gairebé sempre) de baixa qualitat entenimental o espiritual (que en qüestions d'estètica del coneixement l'enteniment es confon amb l'esperit). I és contraproductiu la funció de l'art decoratiu perquè l'estil, que és la cristallització de totes les condicions i atributs de l'ornamentació, i que en el moment de condensar-se apa-

reix com la pura i completa bellesa de les coses agafada per les orelles i conduïda al goig sensual dels humans, al cap de pocs anys esdevé l'expressió més avorrible de les mateixes coses; els mateixos humans que s'hi delectaren es posen a menysprear-la i a ridiculitzar-la fins que acaben arreconant-la i oblidant-la de bon grat. Ha delectat durant un quant temps els sentits i mai no ha aconseguit parlar al sentiment ni a l'enteniment.

L'art decoratiu, sempre plaent, quan reïx (plaent al cos) es redimeix de la seva inferioritat en tant que s'allunya de la seva forma més baixa que és l'ornamentació, per acostar-se a la seva forma més elevada, l'estil·lització d'allò real, de les formes reals, dels sentiments reals. Així succeeix, per exemple, en la gran pintura mural, en l'orquestració, en la prosòdia.

En resum: l'ornamentació, la retòrica, les «fioriture», la música ballable, són, en darrera apel·lació, els mòbils principals de la Bellesa que informa l'estètica acadèmica i de la qual l'Acadèmia no es pot desempallegar per més que s'hi esforci. Si l'Acadèmia atribueix aquesta bellesa a l'art pur, si defineix l'art hel·lènic (posem per cas) com l'art que posseeix la major i més equilibrada part de Bellesa, és ben bé perquè el seu hedonisme primari, que és tota la seva tradició, li ha fet arrelar en el cervell aquella concepció dualista del món: Bellesa-Lletgesa. Aleshores, si prescindeix de la Bellesa, només li resta la Lletgesa, i com que, evidentment, l'art hel·lènic no és lleig, ni remotament, l'Acadèmia torna enrera per aclofar-se de nou en el seu maniqueisme.

JOAN SACS

Aquest treball verament notable de Joan Sacs, aparegut a *La Nova Revista* en el seu número de juny d'enguany, i amb la reproducció del qual honorem les nostres pàgines, creiem que bé val la pena d'ésser meditat i també, per part nostra, de fer-hi algun comentari, ja que conté conceptes i hi són sustentades idees, a propòsit de ço que ha vingut anomenant-se *art decoratiu*, que ens creiem en el deure d'aclarir o refutar per tal com les considerem equivocades.

Es cosa corrent, sobretot entre pintors i tractadistes d'art massa enderiats en classificacions i definicions dogmàtiques, parlar en to pejoratiu d'aquestes arts que per entendre'ns havem convingut a anomenar *decoratives*, oposant-hi el concepte d'art pur, cosa aquesta que, a fi de comptes, o no vol dir res o no passa d'ésser una pura abstracció. D'altra banda, ens havem convençut que cal una persistència ininterrompuda si es vol arribar a desarrelar de la ment de la majoria d'escriptors d'art aquest equivocat concepte que el pressuposa dividit en categories, car

com que és cosa apresada en els llibres i aquests constitueixen el principal o únic fonament de llurs coneixements artístics (no l'estudi personal i directe), pren categoria de veritat inconcusa i incontrovertible que va repetint-se indefinidament sense ni tan sols pendre's la molèstia d'analitzar els graus de veracitat o error que pot contenir.

Art pur? art decoratiu? art aplicat? No: l'estètica no pot ni ha d'admetre aquestes divisions falses i arbitràries. L'estètica ha de moure's sempre en un pla elevat des d'on pugui dominar el vast panorama de l'art conjuntament i en tota la seva integritat, i amb aquell superior estat d'esperit tan pròxim a la beatitud (com diu l'autor comentat) que es manifesta per una profunda comprensió i per un constant meravellament per totes les coses creades.

Art: heus aquí la definició justa i sintètica d'aquesta cabdal manifestació de l'esperit humà que ens fa tangible la bellesa que en tots els éssers i en totes les coses hi ha en estat latent, car originàriament tot en l'Univers ho és, de bell, com a eixit del Creador, encara que aquesta bellesa moltes vegades no es manifesti clarament al nostre esguard, sovint distret o obturat per la ignorància, quan no per la malícia o la supèrbia. L'art està molt per damunt d'aquestes definicions fragmentàries: com tota obra humana, serà de superior o inferior qualitat, però sempre, en el fons, hi trobarem, encara que sigui en grau ínfim, la divina espurna generadora. L'artista, el ver artista, sia pintor, escultor, poeta o músic, produirà obra d'art pura emprant les més diverses tècniques, plàstiques, gràfiques, descriptives; forjant, esculpint, pintant; valent-se dels més diversos materials, ja sia metalls preciosos o bé argila, ja sia emprant la paraula o els sons, i la seva obra serà bella, tant més bella com més comprensió i amor hagi esmerçat en la seva creació.

Cal, però, destriar ben bé els conceptes de bellesa i boniquesa. El concepte de *bell* és un concepte absolut, sovint no abastable per a la majoria, que solament ens és revelat, com insinuàvem suara, a força de comprensiva amor, i en canvi la *boniquesa* és un concepte relatiu, sovint canviable, com la moda, i amb el qual es disfressen la ineptitud, la ignorància o la gosadia. I no és pas cosa convenient a l'art decoratiu ni a cap altre de les múltiples manifestacions artístiques, car la boniquesa no té res que veure amb l'art, a qui bastardeja.

Per tota altra cosa, l'art decoratiu és, en efecte, harmonia, proporció, ordre i mesura, però no de manera exclusiva, ja que aquestes qualitats són també aplicables i convenientes a totes les arts sense distinció. Voler treure d'això la conseqüència que l'art decoratiu és un aspecte inferior de l'art negant-li la seva facultat creadora; confondre l'ordre, l'harmonia, la proporció i àdhuc la simetria (coses, aquestes, que la naturalesa ens presenta sempre fins en els seus estats en aparència més caòtics), amb el fred arrencament, amb la monòtona repetició, amb l'artificios arranjamant, és tant com confondre l'ornamentació, pur accident (i encara en les seves manifestacions més primàries) amb la pregona essència generatriu de l'obra artística en una de les seves més complexes realitzacions; és tant com confondre la part amb el tot. Hom no pot dir que l'art decoratiu sigui antirealista i antivital quan és tot el contrari precisament, ja que és evident que constitueix una de les manifestacions més completes i més vives de l'art, car és la que està en relació i contacte més directes amb les realitats de la vida quotidiana.

L'art decoratiu és per naturalesa creador de noves formes: la seva missió no és pas aquesta baixa missió de revestir els objectes de flocs i galindaines, sinó la de crear-los i recrear-los indefinidament de conformitat amb la constant evolució de les necessitats i les idees; i l'ornamentació, sia naturalista, idealista o abstracta, mai, en una obra o en un objecte verament artístics, no serà una cosa afegida o superposada, sinó que en serà consubstancial i indestriable, com s'es-

devé quan es tracta de les creacions d'un veritable artista. D'altra banda, tots sabem (o hauríem de saber) que l'ornamentació no és pas una cosa imprescindible, sinó que poden crear-se belles formes i bells objectes que en siguin completament desproveïts.

I heus aquí la raó i fonament del plasticisme, el qual dóna tota la valor a la forma pura despullada de tot artifici, i blasma i condemna tot intent de retorn als innecessaris oripells. Una cadira o una cullera, igual que tot altre objecte, poden ésser bells (i ho són realment quan són ben concebuts) per llur forma intrínseca, sense necessitat de recórrer a l'ornamentació, la qual no constitueix el fonament de cap estil, com equivocadament molts creuen, sinó un derivat, un senzill accident més o menys característic. L'estil és la resultant d'un llarg procés que informa tota una època i influeix tot l'art, de la més enlairada fins a la més humil de les seves manifestacions: aquells moments d'ordre, harmonia i equilibri de l'art característics de les èpoques de plenitud, com també aquells altres de romanticisme o barroquisme propis dels temps de decadència, els veiem reflectits tant en la pintura com en l'arquitectura, la música o la poesia.

La nostra conclusió és que l'art, i, per tant, l'estètica, que és la que tracta de resumir-lo i penetrar-ne el sentit, mai no ha de tractar-se fragmentàriament, sinó considerar-lo en conjunt, car, com havem dit ja, totes les seves manifestacions, des de les més enlairades fins a les més humils, són informades per l'esperit de l'època en què han estat creades, i que ço que ve entenent-se per *art pur* no és sinó una aberració intel·lectual o tal vegada una negació del ver art tal com precisament ha d'entendre's per les teories sustentades per l'il·lustre crític que comentem en la seva documentada exposició dels fonaments de l'Estètica del coneixement.

EUSEBI BUSQUETS

LES OBRES DE LA CASA DE LA CIUTAT

La Casa de la Ciutat de Barcelona, que ja des de bon principi havia estat bastida a la bona de Déu sense un pla preconcebut o de conjunt, però que a principis del segle XV havia arribat a assolir una certa unitat i a constituir un bell edifici, tal com esqueia a la seva alta significació ciutadana, a través dels temps, sobretot durant el segle passat, havia estat objecte de continuats trasbalsaments i obres de reforma o, millor dit, d'adaptació a les creixents necessitats del govern ciutadà, cosa que havia anat desfigurant i alterant, quan no destruint, les velles dependències de l'edifici, el qual a poc a poc anà perdent la seva primitiva noblesa i anà prenent aires de cofurna, amb els innombrables recambrons que s'hi anaren bastint per tal d'instal·lar-hi les diverses dependències dels serveis municipals. Per acabar-ho d'adobar, quan l'Exposició Universal de 1888 s'hi feren a corre-cuita unes obres per posar la casa en condicions de servir de Palau Reial durant l'estada de la Reina Regent, Donya Maria Cristina, a la nostra ciutat, i, naturalment, la cosa s'acabà d'espatllar.

Ara, amb les obres que d'uns quants anys a aquesta banda s'hi han anat realitzant, s'ha procurat retornar les coses, dins el possible, a llur estat originari, i cal reconèixer que els treballs d'ennobliment, de reintegració i reforma efectuats fins ara han estat presidits per un molt enlairat i amorós criteri de la valor de les coses pairals. Els arquitectes de la casa, assessorats degudament per l'incansable investigador i historiògraf de la nostra vida ciutadana senyor A. Duran i Sanpere, han deixat de banda tota fantasia decorativista o escenogràfica i s'han limitat a retornar les antigues i venerables pedres al degut lloc; a posar en descobert els bells arcs aparellats, els enteixinats polícroms desapareguts o dissimulats sota les capes de pintura o el guix dels cels rasos: totes les belles restes de l'antigor que les necessitats, la incúria o la ignorància havien fet desaparèixer entre embans, mampares i munts de paperassa.

La façana gòtica del carrer de la Ciutat, que havia estat la principal de l'edifici i que és, sens dubte, un dels millors i més ben conservats exemplars d'arquitectura civil del segle XIV que posseïm, ha estat retornada a l'ús restaurant-ne les parts malmeses i obrint novament als serveis de la Casa l'antic portal dels Consellers que havia estat tancat per espai d'una centúria; ha estat reconstruït el llarg pedrís o *cavalcador*, i el desnivell de prop d'un metre que abans hi havia entre el llindar de la porta principal i la rasant del carrer de la Ciutat, ha estat salvat per mitjà d'una graonada que retorna la petita placeta al seu nivell primitiu.

Entrant per l'antic Portal major, o dels Consellers, trobem un bell vestíbul, de sostre enteixinat i policromat, on han estat conservades les restes de la que fou Escrivania Major del Consell harmonitzant-les destrament amb les parts noves. D'aquí es passa al Pati central el claustre su-

perior o galeria gòtica del qual ha estat també retornat a la seva primitiva noblesa llevant-li les lletges vidrieres que tancaven els arcs i netejant-lo de tots els afegitons que amagaven la seva bella esveltesa, encara que no ha estat possible refer-lo en les seves primitives proporcions a causa de les moltes reformes sofertes, les quals han alterat profundament la seva originària disposició i capacitat.

La Llotja de la Sala del Trentenari, gairebé desconeguda fins ara i que constitueix un dels més bells exemplars del Renaixement que existeixen a la nostra ciutat, ha estat així mateix reconstruïda i retornada al seu primitiu estat amb remarcable saviesa. La part verament nova, o sia l'Escala d'Honor que comença al seu davant, ha estat bastida de bell nou, amb molt bon encert, seguint un estil que s'agermanés amb l'estil de la llotja. El gran llenç de paret del fons és ennoblit amb un antic escut de la ciutat obrat en pedra, de tradició barroca, que originàriament havia figurat damunt el portal de Sant Antoni de les enderrocades muralles; completen el conjunt uns tapissos, penjats a banda i banda de l'esmentat escut (un d'ells col·locat), que mestre Aymat, el nostre teixidor tapisser, està obrant a la seva manufactura de Sant Cugat.

De la galeria on condueix aquesta escala cal admirar les pintures en grisalla que decoren una sèrie de llunetes en forma de petxina, obra d'En Josep M.ª Sert, on és representada l'evolució del pensament català des dels orígens fins al nostres dies. Teologia, Mística, Filosofia, Cartografia, Ciència, Història, Poesia, hi són simbolitzades mitjançant l'efígie dels nostres homes més representatius de cada una d'aquestes disciplines.

Parlem ara de la nova sala denominada *de les Cròniques*, obra de l'esmentat pintor J. M.ª Sert. En aquesta sala ha estat glorificada i comentada gràficament, per primera vegada a la vida, *La Orientada*, la gran epopeia acomplerta per Roger de Flor i els seus almogàvers en terres de Bizanci.

Aquesta sala sobta i s'imposa des del primer moment. El marbre negre del trespol i el verd dels sòcols i marcs de porta juguen admirablement amb el fons argentat de les pintures murals i el daurat de les portes. Les composicions pictòriques hi són tractades, podríem dir, a la manera simfònica, a gran orquestra, amb desbordant fantasia, tal com escau a la grandiositat del tema que hi és glossat. Com hem dit, el conjunt és admirable i enlluernador. El gran talent compositorista del pintor ha pogut esplaiar-se a pleret i ha reeixit en molts indrets; però passat el primer moment, quan la mirada s'asserena i tracta de reposar damunt les diverses fases de la gran composició, l'esperit crític es desvetlla tot d'una i el primer que es pregunta és si és acceptable, pictòricament considerat, aquest truc d'emprar els argentats, que donen un to fred i metàl·lic a les parets, per a fons de pintures murals. Perquè, al nostre entendre, l'esclat llumínic que aquests fons comuniquen a les pintures és de naturalesa completament oposada a la veritable naturalesa de la pintura mural, i, d'altra banda, el to general de la composició (betum i carmí, tonalitat a la qual es mostra molt aficionat l'autor) resulta d'un monocronisme fatigant, encara que còmode i poc compromès, que en general dóna la impressió de cosa inacabada, com si es tractés tan sols d'un gran esbos; idea que s'aferma encara més en comprovar el dibuix descuidat, barroer, caricaturesc, i les grosses desproporcions de les figures, de llorda expressió, contorsionades i com estilitzades dins un barroquisme bàrbar i decadent.

Es molt de doldre que el gran talent que tots de bon grat reconeixem a En Josep Maria Sert es vegi traït sovint per aquest afany d'estilització, molt personal sens dubte, però al nostre entendre equivocat, que el posa tan lluny dels grans mestres dels segles XVII i XVIII com dels moderns corrents estètics.

DÒRIC

NOTES I COMENTARIS

El Foment de les Arts Decoratives a la Casa de la Ciutat. — Per tal de fer-se càrrec de la importància de les obres de restauració i ennobliment que s'han vingut efectuant d'uns quants anys a aquesta banda a la Casa de la Ciutat de Barcelona, el dia 20 d'aquest mes d'octubre el F. de les A. D. hi efectuà una visita col·lectiva sota el guiatge, tan agradós com erudit, del senyor Agustí Duran i Sanpere. En altre lloc del present fascicle, el nostre col·laborador *Dòric* dona una síntesi de l'alt concepte que ens mereix l'obra duta a terme, i posa un escaient comentari a les pintures que En Josep M.ª Sert ha treballat per a la novíssima Sala de les Cròniques.

Ens plau recordar ara que ja en altra ocasió ⁽¹⁾ ARTS I BELLS OFICIS dedicà al gran pintor al·ludit un bell estudi, degut a Joan Sacs, estudiant la seva gran obra de decoració de la Seu Vigatana. Un repàs d'aquest treball no serà de més ara, per tal com ajudarà a comprendre la nostra posició en front l'obra suara comentada.

Serge de Diaghilew. — Fa pocs mesos que moria al Lido de Venècia aquest home excepcional format dins els ambients artístics i aristocràtics de la capital russa d'abans de la revolució, ambaixador magnífic de l'art eslau dins l'Europa meridional i enamorat del cel d'Itàlia, sota el qual acaba de morir prematurament.

(1) *Josep Maria Sert.* — ARTS I BELLS OFICIS-Vol. I. pàg. 168 i següents.

Era l'any 1906, en ple període de modernisme (quan els artistes de totes les arts maldaven per arribar a la creació d'unes noves modalitats estètiques), que Serge de Diaghilew es presentava a París per tal de celebrar-hi, en el Saló de Tardor, una exposició d'art rus patrocinada per la gran duquessa Wladimir i per la comtessa Greffulhe. Aquesta exposició assolí un gran èxit i, com si l'art eslau no hagués estat mai conegut ni estudiat, fou com una revelació que enlluernà el gros públic. Veritat és que l'exposició fou ben presentada i completa, i cridà poderosament l'atenció, per damunt de tot, l'aportació d'art popular, antic i modern, d'un decorativisme i força d'expressió extraordinaris. Animat per l'èxit, Diaghilew volgué donar a França, la fidel amiga i aliada de Rússia, una visió completa de l'art eslau, i l'any següent s'encarregava de revelar al públic parisenc la música russa amb una sèrie de cinc grans concerts a l'Òpera que constituïren també un gran èxit a conseqüència del qual l'any següent (1908) era donada, a l'Òpera mateix i amb tots els honors, la primera audició del Boris Godounov.

Com a coronació i síntesi de totes aquestes manifestacions artístiques, l'any 1909 feien llur aparició els Ballets russos, els quals van merèixer des del primer moment una gran acceptació i van despertar un entusiasme indescriptible.

El decorat llampant, d'una bella estilització

que contrastava fortament amb el fals realisme més o menys arqueologista que encara s'usava en els nostres escenaris, i els trajos d'enlluernadora fantasia, ens transportaven a un món irreal, com d'encantàries, de conte de fades: un món de somni i d'exòtica poesia.

Serge de Diaghilew tingué ja des de bon principi l'encert d'associar a la seva empresa, si no els millors, els més destres innovadors, músics i pintors, essent remarcable entre aquests darrers l'obra acomplerta pel genial Bakst al voltant dels Ballets russos. Una altra de les coses que cal regraciar a Diaghilew és la dignificació de la dansa escènica bandejant-ne el fals amanerament i infonent-li vida i moviment, sobretot en ço que fa referència als homes, fent-ne no el dansari tradicional, d'escola italiana o francesa, de maneres afeminades, sinó el ver tipus de l'home, destre, mascle i atleta.

Molt havien decaigut aquests espectacles d'ençà de la guerra: ¿quin camí seguiran, ara, desaparegut llur gran animador?

Antoni Bourdelle. — Ha mort aquest eminent escultor francès en plena possessió de les seves grans facultats artístiques.

Bourdelle semblava l'escultor més indicat per a esculpir el monument que la França vol erigir al Mariscal Foc, també, com hom recordarà, de fa pocs mesos traspasat. El seu art fort i viril, tal com constata el conjunt de la seva obra, la qual sembla resumida en la figura del seu formidable *Hèraclès*, que sens

dubte restarà com el seu veritable *chef d'œuvre*, semblava fet a posta per glorificar l'enèrgica figura de l'home que en moments decisius assolí la victòria a la Guerra gran. Per dissort, la mort ha vingut sobtadament a fer impossible aquesta idea per a la qual Bourdelle sentia un gran entusiasme i que sens dubte hauria coronat dignament la seva llarga carrera artística.

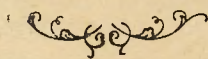
Proverbis japonesos dedicats als joves artistes. — Si hom vol assolir la *Facilitat* ha de conquerir-la lluitant i vencent abans la seva feréstega guardadora, la *Dificultat*.

Si hom vol arribar a no haver d'ésser esclau del *Mètode* li cal capturar-lo i posseir-lo ja d'antuvi, fent-ne el seu servent.

Notes soltes. — A la Casa de Cultura d'Igualada ha celebrat la seva exposició de pintures i aigüaforts N'Albert Ràfols, a la qual havem estat atentament invitats. Sentim no poder-nos-en ocupar amb l'extensió deguda.

— Al saló de La Pinacoteca ha exposat també la seva copiosa producció el conegut aquarel·lista senyor P. Sabaté Jauma. L'evocació de l'obra d'aquest pintor es feia remarcar en algunes de les obres exposades, d'una força de color comparable a veritables olis.

— El dia 27 d'aquest mes, el «Foment de les Arts Decoratives» celebrarà la seva consuetudinària Festa Anyal XIII^a de la sèrie. Ens n'ocuparem amb l'extensió deguda.

FUMISTERIA CANAMERAS

CUINES FIXES
TATILS CENTRALS
SPECIALS TERMOS
SIFONS CAL EFAC
CIONS ESCALFES
RANXES ESTUFES
SALAMANDRES

FÁBRICA: DIPUTACIÓ, 415-423 i SICÍLIA, 226-232 Telèf 50723
DIPOSIT: HOSPITAL, 87-Telèf 17091. BARCELONA

UNA TASSA DE XOCOLATA
AMATLLER
ÉS EL DESDEJUNI
MÉS NUTRITIU I AGRADABLE